

TOIMINTAKERTOMUS 2010

PROJEKTITYÖNTEKIJÄT: LOIJAS RITU
NURMIKKO ANNASTIINA
VALTANEN TIINA

MT-NAVIGAATTORI-PROJEKTI 2010-2012

Palveluyhdistys Kaseva ry toteuttaa projektin Raha-automaattiyhdistyksen tuella kumppanuushankkeena Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön kanssa. Kaksi projektityöntekijää aloitti 1.5.2010 kehittämään palveluohjausta ja kolmas syyskuussa tukihenkilö-, ryhmä- ja vertaistukitoimintaa.

TAVOITE

Tavoitteena on tukea aikuisia mielenterveys- ja päihdeasiakkaita kiinteässä yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalveluja tuottavien tahojen kanssa. Asiakkaan oman elämän asiantuntijuutta vahvistetaan henkilökohtaisella ja intensiivisellä palveluohjauksella asiakkaan omassa toimintaympäristössä. Projekti tarjoaa lisäresursseja asiakastyöhön.

Projektin aikana rekrytoidaan ja koulutetaan vapaaehtoistyöntekijöitä toimimaan tukihenkilöinä, kokemuskouluttajina ja vertaisohjaajina. Heille järjestetään virkistystoimintaa ja työnohjausta vapaaehtoistyössä jaksamiseen.

Toiminnan kehittämisen kautta luodaan psykososiaalisen tuen ja kuntoutumisen toimintamalli asiakkaan asemaa vahvistaen. Toimintamalli juurrutetaan käytännöksi Kaarinaan.

MT-NAVIGAATTORI-PROJEKTIN SEURANTA

Projektin seurantaan kuuluu muistioiden ylläpitäminen. Projektityöryhmä, johon osallistuu projektijohtaja, hankekumppanin toiminnanjohtaja sekä projektityöntekijät on kokoontunut kerran kuussa. Projektityöntekijät ovat kokoontuneet syyskuusta lähtien kerran viikossa pidettävään ART-tiimiin. Yhteistyötahojen edustajista koostuva ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa.

Ohjausryhmän osallistujat:

Heino Pirkko, toiminnanjohtaja, Kaseva ry (pj)
Aaltonen Johanna, osastonhoitaja, Kaarinan aikuispsykiatria
Hermonen Merja, kirkkoherra, Piikkiön seurakunta
Hautala Erja, palveluohjaaja, Ikäihmisten neuvola
Karlsson Anna-Mari, sosiaalityöntekijä, Vintti
Koskinen Samuli, toiminnanjohtaja, Omaiset Mielenterveystyön tukena Lounais-Suomen yhdistys ry
Mikkonen Antti, ylilääkäri, mielenterveys- ja päihdeyksikkö, Vintti
Nieminen Minna, toiminnanjohtaja, Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiö
Sjöblom Seija, vanhuspalvelujohtaja, Kaarinan Hyvinvointipalvelut
Virkki Marja-Leena, sosiaalityöntekijä, Kaarinan Hyvinvointipalvelut
Virtanen Mia, diakoniatyöntekijä, Kaarinan seurakunta
Välimäki Hannele, psykologi, Vintti

TIEDOTTAMINEN

Projektista laadittiin alussa tiedote, jota jaettiin laajasti eri tahoille. Väliaikainen esite oli käytössä kunnes projektille suunniteltiin logo. Varsinainen esite valmistui marraskuussa. Marraskuussa Kaarina-lehti julkaisi artikkelin projektista (liite 1). Marraskuussa järjestettiin yleisötilaisuus, jossa oli luennoimassa lehtori Heikki Suhonen aiheesta Päihdeongelmat - myytit ja todellisuus. Tilaisuudessa esiteltiin projekti. Projekti on ollut esillä lehti-ilmoituksissa, joita on laadittu yleisötilaisuutta ja tukihenkilökoulutusta varten. Merkittävä osa tiedottamista on jatkuva ajankohtaisen tiedon jakaminen sähköpostitse, kirjeitse sekä vierailukäyntien yhteydessä.

TUTUSTUMISKÄYNNIT

Kaarinan ja lähikuntien eri sektoreiden tuottamia mielenterveys- ja päihdepalveluja on kartoitettu laajasti. Tutustumiskäyntien tavoitteena on löytää mahdollisimman monta tahoja, joita voidaan hyödyntää asiakkaan palvelutarpeen kartoituksessa. Käyntien tavoitteena on myös antaa tietoa MT-navigaattori-projektista. Tutustumiskäyntejä on vuoden loppuun mennessä tehty 45.

KEHITTÄMISTYÖ

"Linnunpojan tavoite on oppia lentämään. Sitä ennen tulee uskaltautua pesäkolosta ulos ja istahtaa oksalle." (Ritu Loijas)

Intensiivinen palveluohjaus

"Riittäväällä ajankäytöllä asiakkaan arjessa, pienin tavoittein tapahtuvaa arjen hallinnan vahvistamista työntekijän ammattitaitoa ja asiakkaan oman elämän asiantuntijuutta yhdistäen." (Loijas & Nurmikko).

Palveluohjauksessa on käytössä Sauli Suomisen "Palveluohjaus, portti itsenäiseen elämään" –kirjan pohjalta luotu nelikenttämalli. Mallissa palveluohjausprosessi on jaettu neljään osa-alueeseen, kartoitus, toiminta, seuranta ja irtaantuminen.

<p>1. KARTOITUS</p> <ul style="list-style-type: none"> - tapahtuu asiakkaan arjessa ja asiakkaan ehdoilla - voimavarakeskeinen työote - kartoitetaan tämänhetkinen elämäntilanne, voimavarat ja olemassa olevat palvelut - dialoginen vuoropuhelu = asiakkaan asiantuntijuus omasta elämästään ja työntekijän ammatillinen asiantuntijuus - asiakkaalle kerrotaan, että palveluohjauksella on alku ja loppu - lähiverkoston kartoitus - tavoitteiden asettaminen asiakkaan voimavarojen mukaan ja riittävästi aikaa asiakkaan mukautumiseen - asiakaskäyntien dokumentointi ja lupa olla yhteydessä yhteistyökumppaneihin - yhteydenotot aina asiakkaan luvalla 	<p>2. TOIMINTA</p> <ul style="list-style-type: none"> - palveluiden suunnittelu asiakkaan kanssa - saattaen asiointi (esim. työvoimatoimisto, Kela) - yhteistyö eri tahojen kanssa - kontaktit lähiverkostoon - tavoitteiden tarkastelu - sosiaalisten kontaktien luominen (esim. harrastukset) - arkielämän tukeminen (koti, asuminen, ravinto) - asiakkaan voimavarojen, elämänhallinnan ja omatoimisuuden lisääminen
<p>3. SEURANTA</p> <ul style="list-style-type: none"> - arvioidaan käyntikertojen tiheyttä - arvioidaan palveluiden vaikutuksia asiakkaan elämäntilanteeseen - tehdään tarvittavat muutokset - informoidaan asiakkaan luvalla yhteistyökumppaneita - mahdollisten takapakkien sietäminen - usko uuteen yritykseen - uusien tavoitteiden asettaminen 	<p>4. IRTAANTUMINEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - palveluohjauksen päättymisestä muistutetaan asiakasta koko prosessin aikana - asiakkaan valmistaminen irtaantumiseen ajoissa - palveluohjausprosessin läpikäyminen asiakkaan kanssa - asiakkaan tilanteen päivittäminen yhteistyökumppaneiden kanssa - yhteydenpito asiakkaaseen ei lopu, tarvittaessa puhelinkontaktit

Asiakassuhde alkaa yhteistyötahon, asiakkaan tai hänen omaisensa yhteydenotolla. Ensitapaamisessa on mukana asiakkaan yhteistyö- ja lähiverkostot. Ensitapaamisen tavoitteena on antaa asiakkaalle tietoa projektista ja selvittää asiakkaan halukkuus osallistua toimintaan.

Kartoitusvaiheen tavoitteena on selvittää asiakkaan motivaatio saada muutosta aikaan elämässä. Asiakaskäynteihin varataan riittävästi aikaa tuttuuden luomiseen, olemassa olevien palveluiden kartoittamiseen sekä tarvittavien palveluiden selvittämiseen. Asiakastyö tapahtuu asiakkaan arjessa hänen tarpeidensa mukaan. Työvälineinä ovat asiakkaan asiantuntijuus omasta elämästä ja työntekijän ammattitaito.

Toimintavaihe on palveluiden ja erilaisten tukimuotojen suunnittelua ja kokeilua. Asiakkaiden kanssa muun muassa harjoitellaan arjen taitoja, tehdään asiointikäyntejä, avustetaan hakemaan palveluja ja ollaan mukana tukemassa osallistumista esimerkiksi harrastustoimintaan.

Seurantavaiheessa arvioidaan palvelujen toimivuutta ja vaikuttavuutta asiakkaan elämään sekä tehdään tarvittaessa muutoksia. Käyntien tiheyttä harvennetaan asiakkaan elämäntilanteen kohennuttua.

Irtautumisvaiheen tavoite on päättää palveluohjaus ja tehdä itsestämme tarpeettomia. Irtautuminen tapahtuu vähitellen ja asiakkaalle annetaan mahdollisuus pitää yhteyttä tarpeen mukaan.

Asiakastyön perusarvoina ovat tasavertainen kohtaaminen ja asiakkaan omien arvojen kunnioittaminen.

Työn menetelmiä ovat riittävä ajankäyttö, arkielämässä tapahtuva työ ja yhdessä tekeminen ja meneminen. Palveluiden suunnittelu on innovatiivista, jossa hyödynnetään sekä julkisia että muiden sektoreiden tuottamia palveluja.

Yhteistyö

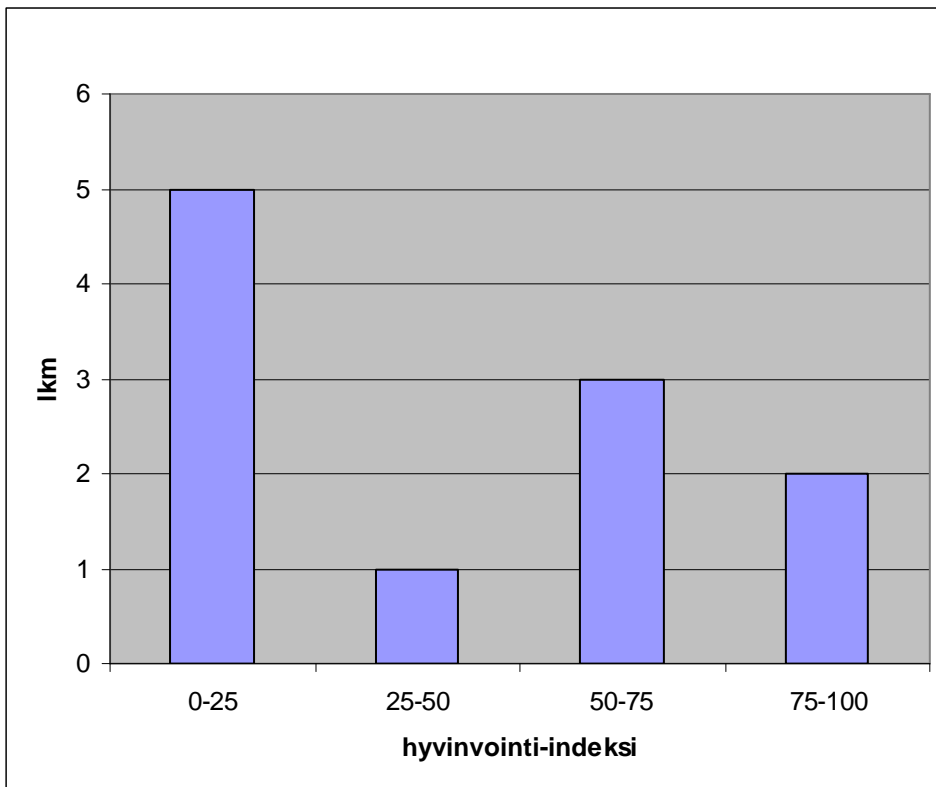
Yhteistyö on tiivistä mielenterveys- ja päihdepalveluja tuottavien tahojen kanssa. Yhteistyö sisältää asiakasohjauksiin liittyvät palaverit ja konsultaatiot, jolloin eri osapuolten näkemykset asiakkaan elämäntilanteesta tulevat esille. Asiakkailta pyydetään kirjallinen lupa tietojen vaihtoon yhteistyökumppaneiden kanssa.

Asiakkaalla ja palveluja tuottavilla tahoilla tulee olla yhteinen tavoite. Päävastuu asiakkaan asioista tulisi olla yhdellä taholla, joka kutsuu koolle verkoston ja kokoaa yhteen asiakkaasta saadut tiedot. Näin jokainen taho tietää roolinsa asiakkaan elämässä ja yhteistyö tahojen välillä toimii.

Asiakastyön seuranta

Asiakasrekisterin ylläpitämisestä on tehty rekisteriseloste. Asiakkaan kanssa laaditaan palvelusuunnitelma, johon kirjataan henkilötiedot, yhteistyötahot, elämänhistoria, tämänhetkinen elämäntilanne ja tavoitteet. Palvelusuunnitelma tarkistetaan säännöllisesti. Asiakaskäyntien tapahtumat kirjataan.

WHO 5 Hyvinvointiseula on viisikohtainen elämänlaadun arviointikysely asiakkaille, jota käytetään työn arvioinnin apuvälineenä. Hyvinvointi-indeksiä kuvataan asteikolla 0-100; mitä suurempi pistemäärä, sitä parempi elämänlaatu. Alle 50 pistettä viittaa heikkoon elämänlaatuun. Kysely toistetaan asiakkaille 2-3 kuukauden välien. Luotettavimmat työvälineet asiakkaan elämäntilannetta arvioitaessa ovat keskustelut, rinnalla kulkeminen ja työntekijän havainnointi.

12/2010

WHO 5 Hyvinvointiseula tehtiin 2010 loppuun mennessä 11 asiakkaalle. Testi toistettiin viidelle. Näistä neljällä hyvinvointi-indeksi nousi ja yhdellä laski. Kaikille asiakkaille testiä ei ole vielä tehty tai onnistuttu tekemään.

Asiakastilastot ajalla 1.5.-31.12.2010

Yhteydenotot	35
Asiakassuhde ei käynnistynyt	7
Asiakasmäärä	28
Miehiä	17
Naisia	11
Nuorin	22
Vanhin	80

Ohjautumisen syy

Mielenterveys	22
Päihteet	7
Mielenterveys/päihteet	6

Ohjaavat tahot

Vintti	6
Kotihoito	8
Vammaispalvelut	3
Ikäihmisten neuvola	3
Aikuispsykiatria	2
Kiesi	2
Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiö	2
Salon A-klinikka	1
Omaishoito	1
Terveyskeskus	1
Kaarinan seurakunta	1
Aikuissosiaalityö	1
Lastensuojelu	1
Halikon sairaala	1
Itse ohjautunut	1
Omainen ohjannut	1

Asiakastyön haasteet

Asiakastyön haasteita ovat asiakkaan motivaation puute, asiakasohjauksien tulva ja yhteistyön toimimattomuus joidenkin tahojen kanssa. Asiakassuhde ei käynnisty jos asiakkaalla ei ole motivaatiota muuttaa elämäänsä. Motivaation puuttumiseen vaikuttavat pitkään jatkunut päihde- ja/tai mielenterveysongelma, turhautuminen palvelujärjestelmän monimutkaisuuteen ja useaan kertaan evätyt palvelut. Asiakkaan on vaikea luottaa uuteen työntekijään, jos kokemuksena on useasti vaihtuneet työntekijät, riittämätön ajankäyttö ja kokonaisvastuunkantajan puuttuminen asiakkaan asioissa.

Tukihenkilö-, ryhmä- ja vertaistukitoiminta

Monella asiakkaalla on tarve rinnalla kulkijaan kodin ulkopuolella asioidessa tai tarve keskustelukumppaniin. Tukihenkilöiden ja vapaaehtoisten tarve on Kaarinassa suuri ja siihen vastataan rekrytoimalla ja kouluttamalla vapaaehtoistyöntekijöitä. Heidän sitoutumisensa ja jatkamisensa varmistetaan järjestämällä lisäkoulutusta, työnohjausta sekä virkistystoimintaa. Syksyn aikana koulutettiin neljä tukihenkilö/vapaaehtoistyöntekijää.

Ryhmiin osallistuvia asiakkaita oli syksyn aikana 17.

Ryhmätoiminta

Ryhmätoimintoja käynnistettiin syksyn aikana kolme. Asiakkaina olivat hankkeen omat asiakkaat sekä Kasevan Kiesin kävijät. Kasevan Kiesi on Palveluyhdistys Kaseva ry:n kohtaamis- ja päivätoimintapaikka, jossa voi viettää aikaa, lukea lehtiä tai osallistua erilaisiin ohjattuihin ryhmätoimintoihin.

1) Kasevan Kiesin sunnuntairyhmä alkanut 24.10.2010:

- * ns. avoin ryhmä Kiesin ja MT-navigaattori-projektin asiakkaille
- * joka toinen sunnuntai Kiesissä klo 14–16
- * kävijöitä noin 5-10
- * tarjotaan tuttu ja turvallinen paikka katkaisemaan viikonlopun yksinäisyys
- * mahdollistetaan tuttavien tapaaminen
- * tavoitteellisuus

2) Jetti-kerho (elokuvakerho) alkanut 3.11.2010:

- * suljettu ryhmä MT-navigaattori-projektin asiakkaille
- * joka toinen keskiviikko klo 9–12 Ampperissa
- * kävijöitä 2, otetaan max. 5
- * aktivoidaan nuorten mt-asiakkaiden vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja
- * lisätään rohkeutta osallistua ryhmiin, tutustua omanikäisiin
- * kannustetaan kotoa lähtemiseen
- * tavoitteellisuus

3) Kuntopiiri alkanut 2.11.2010:

- * suljettu ryhmä MT-navigaattori-projektin asiakkaille
- * joka tiistai klo 15–16 Visiitin kuntosalilla
- * kävijöitä 5
- * aktivoidaan liikkumaan
- * rohkaistaan omaehtoiseen liikkumiseen
- * tavoitteellisuus

Tukihenkilö- ja vapaaehtoistoiminta

Tukihenkilöille järjestettiin lokakuussa alkanut 32 tuntia kestävä tukihenkilökoulutus, joka jaottui kuudelle eri päivälle. Toiminnasta markkinointiin Kaarinalehden ja Kunnallislehden lisäksi mm. kauppojen ilmoitustauluilla, oppilaitoksissa, kirjastoissa, yhteispalvelupisteissä sekä terveyskeskuksissa. Koulutukseen osallistui neljä tukihenkilöä, joista henkilökohtaisesta tukihenkilötoiminnasta kiinnostui kaksi. Kaikki neljä koulutettua osallistuvat myös ryhmissä ja/tai palvelukeskuksissa tapahtuvaan toimintaan.

KOULUTUKSET

Projektityöntekijät osallistuivat seuraaviin koulutuksiin:

- * Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden arviointi ja kohtaaminen
- * RAY:n avustustoiminta ja KASTE-ohjelma
- * Mielenterveystyön verkostoyhteistyön avauskokous
- * Tupakoimattomuuden edistäminen, alkoholin käytön riskikäytön puheeksi ottaminen, stressin hallinta
- * Salassapitosäännökset terveydenhuollon moniammatillisessa yhteistyössä
- * Kylä auttaa ja välittää kriisissä – hankkeen koulutus
- * Pienillä askelilla eteenpäin - ikääntyvä päihteiden käyttäjä asiakkaana
- * Ikääntyneen mielenterveys
- * Valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnan seminaari
- * Lapsiomaisen tarina
- * Mielenterveystmessut
- * Menumessut
- * Ea-kurssi I
- * Rajattomat tarpeet - rajalliset resurssit. Länsi-Suomen sosiaali- ja terveystieteiden kehittämisspäivä
- * Vammaisten mielenterveys- ja päihdetyön valtakunnallinen kehittämisseminaari
- * Uutta tietoa masennuksesta ja sen hoidosta